

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto Keskustie 16 vanhan seurakuntatalon purkamisesta Nurmijärven seurakunta hakee poikkeamislupahakemuksella lupaa asemakaavassa suojellun vanhan seurakuntatalon purkamiselle. Rakennus on suojeltu kaavassa sr-1 -merkinnällä. Suojelumääräys kuuluu: "Paikallishistoriallisesti arvokas ja kyläkuvan säilymisen kannalta tärkeä rakennus. Rakennusta ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka turmelevat julkisivujen taajamakuvallista tai historiallista arvoa."

Seurakuntatalo on rakennettu alun perin rukoushuoneeksi Nurmijärven Nuorten Kristilliselle yhdistykselle vuonna 1923. Se rakennettiin kirkonmäen länsipuolelle. Tuolloin valmistunut talo oli pohjakaavaltaan neliön muotoinen, taitekattoinen hirsirakennus. Rakennuksen suunnitteli arkkitehti Yrjö Sadeniemi. Rakennus muutettiin 1950-luvulla seurakuntataloksi, kun yhdistys lahjoitti talon seurakunnalle. Muutokset suunnitteli rakennusmestari Heikki Siitonen. Taloa laajennettiin pituussuunnassa etelään päin lautarakenteisena ja päätyyn rakennettiin epäsymmetrinen, pilarien kannattelema sisäänvedetty sisääntulokatos. Talo jäi pois varsinaisesta käytöstä vuonna 1985, kun uusi seurakuntakeskus valmistui. Rakennukselle haettiin purkulupaa vuonna 1996. Samassa yhteydessä harkittiin rakennuksen suojelua rakennussuojelulain nojalla. Suojelu toteutui kuitenkin asemakaavassa, joka vahvistettiin vuonna 2000.

Poikkeamislupahakemuksen perusteena seurakuntatalon purkamiselle on esitetty, että sen kunnostaminen ei ole rakenteiden ja niiden kunnan vuoksi perusteltua. Nykyisessä kunnossa rakennus ei ole käytökelpoinen, mutta sen korjaaminen terveelliseksi ja turvalliseksi edellyttäisi laajoja korjaustoimenpiteitä ja alkuperäisten rakenteiden ja materiaalien uusimista. Tutkimusten mukaan rakenteiden eristeissä on mikrobikasvustoja. Hakemuksen liitteenä on lausunto rakennuksen korjauskelpoisuudesta (DI Sakari Kaustinen ja ins. AMK Jouni Sorvoja 21.8.2018). Lausunto perustui Claves Consulting/DI Kari Immosen laatimaan kuntoselvitykseen (päiväty 14.12.2017). Rakennuksesta on laadittu rakennushistoriallinen inventointi vuonna 1998 (arkkitehti Tuula Rauma). Seurakunnan aikomuksena on muuttaa purettavan seurakuntatalon alue puistoksi. Arkkitehti Jussi Rätty 14.9.2018 on suunnitellut vanhan seurakuntatalon tontin käyttösuunnitelman puistoalueeksi.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja toteaa kantanaan seuraavan. Museo pitää valitettavana, että seurakuntatalo on puutteellisen hoidon ja korjausten laiminlyönnin vuoksi purkukuntoinen rakennus. Rakennuksella on kiistatta paikallishistoriallista merkitystä Nurmijärven kirkonmäen ympäristö- ja rakennuskoko-

naisuuden osana sekä osana vakiintunutta kyläkuva. Seurakuntatalo kuuluu osana Nurmijärven kirkonmäen RKY-alueeseen. Rakennushistoriallisesti talolla on ollut kaksi merkittävää rakennusvaihetta: sen valmistuminen rukoushuoneeksi 1923 ja muutos seurakuntataloksi 1953. Talon nykyinen ulkoasu ja sisätilat ovat pääosin 1950-luvun muutosten mukaisessa muodossa.

Ely-keskus on lausunnossaan 11.12.2018 puoltanut poikkeamislupahakemusta. Lausunnossa todetaan, että rakennuksen terveelliseksi saattamiseksi edellyttävät korjaus- ja muutostyöt merkitsisivät uudisrakentamiseen verrattavia toimenpiteitä, jolloin rakennuksen alkuperäiset kerrostumat, kuten rakennusosat ja -pinnat, katoaisivat ja se muuttuisi uudisrakennukseksi. Maakuntamuseon näkemys on vastaava. Rakennus on edelleen korjattavissa, mutta korjaustöissä ei todennäköisesti voitaisi säilyttää alkuperäisiä rakennusosia ja pintoja. Näin ollen suojelumääräyksen tavoitteita ei voida noudattaa.

Johanna Björkman
tutkija